

۲۰۱۸/۱۱/۲۰

خلیل روشنگر

آیا لشکر فاطمیون برای جنگ در هزاره جات اهمیت می‌دهد؟

در پی بورش گروه طالبان به ولسوالی‌های ارزگان خاص، جاغوری و مالستان، شماری نوشتند که این گروه برای سرکوب لشکر فاطمیون به این ولسوالی‌ها لشکر کشیده است. شماری نیز هشدار دادند در صورت زمانگیر شدن این جنگ، محتمل است که لشکر فاطمیون به افغانستان فرستاده شود. بعضی‌ها هم احتمال هسته گذاری نظامی لشکر فاطمیون در افغانستان را تهدیدی بالقوه برای امنیت ملی این کشور تلقی کردند. اما آنچه در میان این تحلیل‌ها و هشدارها مغفول واقع شده است، تعیین مصادیق عینی برای اثبات این ادعاها و یا دست‌کم ارایه دلایل مقنع است. از جانب دیگر، مواردی که برای پشتیبانی این ادعاها ذکر شده است، نیز چیزی جز تخیلات آشفته و حرف‌های تهی از واقعیت نیست. از این رو بسیار مهم است که پرسید، آیا لشکر فاطمیون برای جنگ در هزاره جات اهمیت می‌دهد؟

پاسخ روشن این است که جنگ جاری در هزاره جات، مشخصاً ولسوالی‌های ارزگان خاص، مالستان و جاغوری، هیچ جایی در برنامه‌های لشکر فاطمیون ندارد. لشکر فاطمیون یک گروه جنگجوی ایرانی است که با عضویت هزاره‌ها و شیعه‌های افغان مهاجر در ایران تشکیل شده است. این لشکر که در جنگ‌های سوریه نقش فعال بازی

کرده است، با گروه داعش در عراق نیز درگیر بوده است. اخیراً گزارش‌هایی از فعالیت جنگجویان این لشکر در یمن به حمایت از حوثی‌ها نیز پخش شده است. علت اعزام لشکر فاطمیون از سوی دولت ایران به این سه کشور مشخص است. دولت ایران با تشکیل این لشکر به دنبال دفاع از منافع ملی و امنیت ملی خود در سطح کشورهای منطقه و در جنگ منافع با کشورهای رقیب خود است. در جنگ‌های این سه کشور که پای منافع دولت ایران در میان بوده است، لشکر فاطمیون به مثابه «گوشت دم‌توپ» به میدان جنگ در این کشورها فرستاده شده است. اگر در افغانستان هم منافع ملی و امنیت ملی ایران اقتضا کند، دور از تصور نخواهد بود که بخش نظامی لشکر فاطمیون در این کشور دست به کار شود. اما قدر مسلم این است که دولت افغانستان تاکنون

«فعالیت نظامی» لشکر فاطمیون در افغانستان را تأیید نکرده است. به همین ترتیب، در جنگهای ارزشگان خاص، جاغوری و مالستان نیز رد پای این لشکر مشاهده نشده است و هر آنچه تا کنون در این خصوص مطرح شده است، مشتکی از برداشت‌های ذهنی بر کنده از واقعیت‌های جنگ در این ولسوالی‌ها است. کسانی که مدعی هستند لشکر فاطمیون در این ولسوالی‌ها فعالیت نظامی دارد، تا هنوز اسناد معتبر ارایه نکرده‌اند.

از جانب دیگر، گروه طالبان با نشر اعلامیه‌هایی گفته است که جنگ این گروه در ولسوالی‌های ارزشگان خاص، مالستان و جاغوری، بر علیه قوم هزاره نیست، بلکه بر علیه دولت و ملیشه‌هایی است در این ولسوالی‌ها تشکیل شده‌اند. حتا گروه طالبان هم ادعا نکرده است که این ملیشه‌ها مربوط لشکر فاطمیون هستند و به این ترتیب برایش هدف نظامی تعریف شده است. به همین شکل، گروه داعش که شیعه‌ها را هدف درجه یک حملات خود در افغانستان تعریف کرده است، تا هنوز فعالیت نظامی لشکر فاطمیون در افغانستان را تأیید نکرده است. گروه داعش صرفاً ادعا دارد که هزاره‌ها و شیعه‌های افغانستان در جنگ این گروه با دولت بشار اسد در سوریه، برای جبهه‌ی مقابل این گروه سرباز فرستاده‌اند و از این رو آنها را در افغانستان هدف حمله قرار خواهد داد. براساس همین ادعا، ده‌ها حمله انتحاری و انفجاری در مساجد، مراکز آموزشی، نهادهای فرهنگی و تجمعات مربوط به شیعه‌ها و هزاره‌ها در افغانستان را انجام داده است و مسوولیت این حملات را نیز به عهده گرفته است. با توجه به این موارد، فرضیه فعالیت نظامی لشکر فاطمیون در هزاره‌جات، مشخصاً در ولسوالی‌های ارزشگان خاص، جاغوری و مالستان، تا هنوز اثبات نشده است و شواهد کافی برای اثبات این فرضیه در دست نیست.

در کنار این موارد، دولت ایران در حال حاضر یک گروه فعال در افغانستان را برای پیشبرد جنگ در این کشور در اختیار دارد و آن گروه طالبان است. مقام‌های محلی حوزه غرب افغانستان بارها این ادعا را مطرح کرده‌اند و از حمایت مالی و تسلیحاتی دولت ایران از گروه طالبان ابراز نگرانی کرده‌اند. کشورهای حامی افغانستان از جمله آمریکا هم بارها دولت ایران را متهم به حمایت از گروه طالبان کرده است و بخشی از فشارهای اقتصادی و تحریم‌هایش علیه ایران را نیز به حمایت این کشور از این گروه نسبت داده است. خود دولت ایران نیز گفته است که با گروه طالبان در تماس مستقیم قرار دارد و این تماس‌ها در سطح تبادل اطلاعات است. با این وجود، دولت افغانستان به صورت رسمی تا هنوز در این خصوص موضع نگرفته است. با این وصف که بخشی از جنگ گروه طالبان در راستای تأمین منافع دولت ایران در افغانستان انجام می‌شود، پرسش مهم این است که تهران چه نیازی به فرستادن لشکر فاطمیون به افغانستان دارد؟ آیا این فرضیه درست است که دولت ایران با حمایت همزمان از لشکر فاطمیون و گروه طالبان، این دو گروه را در برابر هم در افغانستان قرار داده است؟ به نظر می‌رسد که بسیاری از تحلیلگران دلایل قانع‌کننده و اسناد کافی برای اثبات چنین فرضیه‌ای در اختیار ندارند. اما این را هم باید افزود که دور از تصور نیست که برای جلوگیری از رشد گروه داعش در افغانستان و مهار این گروه به هر ابزاری متوسل خواهد شد. تا کنون ایران از گروه طالبان بر ضد داعش به خوبی سود برده است و در صورتی که تاریخ اهمیت گروه طالبان برای دولت ایران به پایان برسد، بعید نیست که گروه دیگری را برای دفع تهدیدات داعش در افغانستان جایگزین این گروه کند. در آن صورت، لشکر فاطمیون یک گروه مناسب برای دولت ایران به منظور جنگ با گروه داعش در افغانستان خواهد بود. اما تاکنون چنین زمانی برای دولت ایران فرا نرسیده است و کمی زود است که لشکر فاطمیون به فعالیت‌های نظامی خود در افغانستان اقدام کند.

زیرا از یک طرف این گروه در کشورهای دیگر سرگرم جنگ است و از جانب دیگر تهدیدات در افغانستان علیه منافع و امنیت ملی ایران در حدی نیست که تهران به فرستادن لشکر فاطمیون به افغانستان اولویت بدهد. با توجه به این موارد، لشکر فاطمیون یک گروه خودسر با تشکیلات نظامی نیست، بلکه یک گروه سازمان یافته نظامی است که برای دفاع از منافع و امنیت ملی ایران در بیرون از این کشور می‌جنگد. مادامی که لشکر فاطمیون بدون دستور دولت ایران دست به کاری بزند، منحل و دفن خاک خواهد شد. این لشکر برای بقایش چاره‌ای جز اطاعت پذیری از دستورات فرماندهان نظامی ایران ندارد و نمی‌تواند برای خود در جنگ‌ها به صورت مستقلانه اولویت تعیین کند. از این رو، جنگ در هزاره جات و مشخصاً ولسوالی‌های ارزگان خاص، جاغوری و مالستان تا زمانی برای این لشکر مهم نیست که این جنگ برای دولت ایران مهم تلقی نشود. اگر ادعای حمایت دولت ایران از گروه طالبان صادق باشد، جنگ این گروه در این ولسوالی‌ها به جای آنکه آسیبی به منافع و امنیت ملی ایران وارد کند، سودمند نیز واقع خواهد شد؛ زیرا برد طالبان برد دولت ایران است. بنابر این، بعید می‌نماید که جنگ جاری در ولسوالی‌های هزاره نشین خمی در ابروی لشکر فاطمیون ایجاد کند و این لشکر بدون اجازه مستقیم دولت ایران برای دفاع از شعبه‌ها و هزاره‌ها به سمت این ولسوالی‌ها لشکرکشی کند. و این را هم باید بار دیگر تأکید کرد که جنگ گروه طالبان در ولسوالی‌های ارزگان خاص، جاغوری و مالستان، جنگ علیه هزاره‌ها نیست بلکه جنگ در برابر دولت و ملیشه‌های مردمی می‌باشد که برای دفاع از حاکمیت دولتی در این ولسوالی‌ها دست به قبضه سلاح برده‌اند.

اما رد فعالیت نظامی لشکر فاطمیون در این جنگ‌ها به معنای غیرفعال بودن این لشکر در افغانستان نیست. لشکر فاطمیون از روزی که پا در جنگ سوریه گذاشته است تاکنون در داخل افغانستان نیز دست به سربازگیری زده است. هرچند دولت افغانستان سربازگیری لشکر فاطمیون در داخل افغانستان را تأیید نکرده است و صرفاً از اعزام مهاجران افغان به جنگ سوریه ابراز نگرانی کرده است. جنگ جویانی که از جنگ سوریه به افغانستان بازگشته‌اند، ادعا دارند که شماری از آنها در داخل خود افغانستان جذب این لشکر شده‌اند. بدیهی است که لشکر فاطمیون در خدمت دولت ایران است و زمینه‌سازی برای فعالیت این لشکر در افغانستان، در هر حالتی، یک تهدید جدی است.

پایان